

6. Helybenhagyta a közgyűlés az egyességet, hogy a puszta-monostori róm. kath. egyház és a város közös templom s iskola területét telekkönyvileg is elkülönítsék.

7. (7—12. előadó Fekete István). Lechner Ödönnek a közgyűlési terem terveit és a munkálatok vezetéséért járó művezetői díj fejében 2000 frtot állapít meg a közgyűlés, amelyből már korábbi határozat folytán 1000 frtot kifizettek.

Ez úgy kapcsán, a főispán igen tapintatos és helyes indítványára, általános éljenzés között jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak ifj. Bagi László főjegyzőnek, mint aki a városház építése ügyének összes és föltötte bonyolult és nehéz adminisztrációját vezette.

8. Jóváhagyta az utcai lámpavilágítás kezelésének 1896. évi eredményéről tett jelentést. Az előirányzat 8 ezer forint volt, a tényleges kiadás 7028 frt, ami kisebb az előző évi 7260 frtnál is. Muraközy Pál város-gazdának az anyagszerek kezeléséért 50 frtot szavaztak meg.

9. Egyhangúlag felemelte a közgyűlés a Kecskeméti Jótékony Nőegylet ipariskolájának évi segélyét 300 frtról 600 frtra állandóan, Györffy Balázs felszólalása értelmében.

10. A belügyminiszter jóváhagyta a város 1898. évi költségvetését.

11. Az árvaszerzői tartalék-alap jövedelmei felhasználása tárgyában kelt belügyminiszteri leirat szerint fog ezentúl a város eljárni, mert nagy a t. cz. minisztérium bölcsessége s ahhoz muszáj alkalmazkodni. Szerencse, hogy ezúttal a város kára nélkül. És még nagyobb szerencse, hogy a papir olcsó is, türelmes is...

12. Elfogadták a tanács javaslatát Biczó János és Sztankay Lajos ipariskolai rajztanítók nyugdíj jogosultsága és korpótlék iránti igénye tárgyában. Hogyne! Hiszen a javaslat törvényen, szabályrendeleten és gyakorlaton alapult. Ezért a referáda 3/4 részét szívesen elengedték volna a közgyűlés tagjai.

13., 14. (13—15. előadó Mészáros József, rekedtsége folytán ifj. Bagi László.) A th. bizottsági tagok kellő számban lévén jelen, végleg megszavazták a Kurucz-tér melletti és a Dudogh Sándor által felkért üres telkek eladását.

15. Tudomásul szolgált, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a Szentháromság-tér, a Mezei-utca szabályozási tervét. Ez ügybe a közoktatásügyi m. kir. miniszternek is van beleszólása, amelylyel azonban eddig késett. Sürgető felterjesztést intéznek hozzá.

16., 24. (16—27. előadó Szegedy György.) Helybenhagyta a monostori 36, a bugaczi 26 részlet nyárfa, az ágasegyházi 21 részlet nád, a szikrai 33 részlet nyárfa és ugyanannyi fűzfa, a vágójárási 48 részlet akác és nyárfa, a nagygyíri 41 részlet a csethali 32 részlet nyárfa eladását. Mindezen eladások jóval becsáron fölül történtek.

25. Elhatározta a közgyűlés, hogy a kiscsalányosi nyomási földkekből a szántásra alkalmas részleteket 3 évre haszonbérbe adja. Igen helyesnek tartjuk, hogy a tanács elejtette ezen földek eladásának tervét. Ez a nyomás különösen értékes közelségénél fogva s később bizonyosan jól fel lesz használható bármily városi célra.

26. Elfogadta a közgyűlés, hogy a város és Szappanos János ágasegyházi földjei kö-

zött a mesgyét akként rendezzék, hogy ezáltal Szappanos János tulajdonába 28 kath. hold jusson holdanként 50 frtjával.

27. Helybenhagyta az ughi vasúti állomás mellett a szikrai közlegelőből 44 (2 1/2 holdas) részlet árverésen történt eladását. Átlagos vételár 191 frt.

28. (28—33. előadó ifj. Bagi László.) A városi közönség részére szükségelt könyvkötő munkák készítését zárt ajánlati verseny útján Pataky István könyvkötő nyerte el.

29. A törvényhatósági igazoló választmány elnökeül a főispán kinevezte Dömötör Sándort, tagjaivá Muraközy Jenőt (új), Tatay Jenőt és dr. Horváth Mihályt (új). Ezt megelőzőleg e bizottság tagjaivá választotta a közgyűlés Szappanos Istvánt 101, Györffy Balázst 80, Kovács Sándort 77, Szabó Mártont 66, Tóth Ignácot 64 szavazattal. Szavazatot kaptak még dr. Horváth Mihály 62, Rapcsányi István 51, Szokolay Mihály 41, dr. Kovács Mihály 36, Diószeghy József 1 szavazatot, 4 szavazat érvénytelen volt.

30. A törvényhatósági számonkérőszék tagjaivá az eddigieket, t. i. Dömötör Sándort és Muraközy Józsefet választották meg.

31. A törvényhatósági loállítási bizottság maradt a régi, vagysis választott elnök id. Szeles Kálmán, választott tiszviselőtag Szegedy György tanácsnok, kinevezett becsők Sándor László, Héjjas József, Papp Ferencz. Kinevezett állatorvos Bartha Gergely.

32. A közigazgatási bizottságba megválasztották Györffy Balázst 64, Nagy Lajost 63, Laukó Károly és Szabó Mártont 62, Szokolay Mihályt 61 szavazattal. Szavazatot nyertek még Tatay Jenő 58, Muraközy József 58, dr. Horváth Mihály, Rapcsányi István, Szappanos István 57—57 és Diószeghy József 1 szavazatot.

33. Az árvaszerzői pénzek elhelyezésére a közgyűlés egyhangúlag a Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesületet jelölte ki.

Ezzel a díszteremben tartott első közgyűlés véget ért.

Az olajfa.

Írta: Hanusz István.

Pindaros görög költő azt mondja, hogy Herakles az olajfát az Istros (Duna) folyó árnyékos forrásaitól hozta. És noha nem gondolt ő a Badeni nagyhercezség Schwarzwaldjára, hol a Duna eredetét veszi, hanem a Pirenek franciaországi lejtőire, mert azt hitte, hogy az ősi Ister forrásai ott vannak: még sem adhat neki a növényföldrajz igazat, mert az olajfának, legalább annak a fajtának, melyet az emberi kultúra meghódított, kelet az ősi hazája, nyugot felé onnan terjedezett el és teljesen meghonosodott.

Itália sajátos lombzöldjét legerősebben jellemzik az olajfák, mond Viktor Hehn, még pedig az Olea pallens, melyet a régiek Flava vagy Fulva Olivának neveztek. Messziről halvány szürke-zöld alapszínű miatta a táj, mintha köd és hamu nyugodnék rajta. Összehasonlítható bár az olajfa a mi fűzeink lombzatával, de attól mint ég és föld úgy különbözik.

Csodálatosnak írja Goethe olasz útjában az olajfát; majd olyan az, mint nálunk a fűz, kifogy a derekának a fabele, összevissza hasadozik a kérge és mind a mellett erőteljes külsejű. Megtetszik a fáján is, hogy nagyon lassan nő, mert mondhatatlanul finom a szövete. A levele egész fűszerű, de gyer számú a galyakon. Firenze körül minden hegyet az koszorúz, csak Arezzo-nál

ritkán már inkább. A rá fölfutó repkény ellen védekezni elegendőképp nem bír, noha neki csak úgy árt, mint más fának és könnyű is volna tőle megóvni.

1890-ben január 14-én volt Tivoli-ban az olajszüret; a makknagyságú bogycákat vigan rázták a fákról, mint P. Schachinger látta. Állilag 600 évig élnek ott az olajfák; vannak is százasok törzsek ott s annyira átlukgatták üregek, hogy az ágaik súlyát alig bírják. Csak a tulajdonos gondja tartja fenn, hogy össze nem roskadnak. A bogycák alakja annál inkább megközelíti a gömböt, minél több ápolásban részesül a termőfajok.

Raguza kertjei a Sergio hegy oldalában vannak, írja Herman Ottó s az olajfa-lombozatnak megfelelő halvány-zöld övet alkotnak a város fölött. Az olajfa ott oly jelentőségű, mint Alföldünkön a búza. Nyolcz fa után megél egy család, hús fa már vagyonosság, száz fa gazdagság. Övják s ápolják is a talajt s a fát minden telhető gondal, mert a föld nem közönséges föld s az olajfa termése élet.

Minden kert egy széles terras s ez övet képez a hegy oldalán, fölötté ismét terras-öv s így tovább a Sergio oldalán fölfelé. Ezek az olajfának a termőhelyök s átlag véve gazdagon fizetik a reájok fordított munkát.

Büszke Korfu sziget az olaja mennyiségére, 3 millió fát számítanak ott. Hihetetlen, mennyi olajat fogyasztanak el egyéb világítóanyag híján, midőn a templomok számtalan lámpáiban éjjelnappal ég és mégis annyira a közjólét alapja ott az olajnyerés, hogy ha a szokottnál bővebben üt be a szürete, a legnagyobb pénzzavarból is képes a sziget népét kiszabadítani, annyi jut kivitelle. A kis Paxo sziget egymaga átlag 8000 mázsa olajat ad évente.

Kréta szigetnek valódi élettőkéje az olajfa; sűrű, hatalmas erdőt alkotó haszonfa az ott, némely olajligetnek több kilométer a kiterjedése. Kevés pedig a gond rájuk, az ágakat nem nyesis, a talajt alattok nem javítják, miért nem minden esztendőben hoznak új termést; pl. az 1886/7. évi 55 millió kilogrammos bogycótermésre 1887/8-ban csak 12 millió következett, mintha pihenőt akartak volna a fák csinálni.

Van kerek, tojásdad és hosszú fajtájú bogycó Krétában és azok mindenikéből ütnek olajat, kiválasztják pedig előbb a házi használatra szánt selejtősebb minőségűt, a kivitelle szánt résznek a neve pirinoladha. Ez a sziget legjobb adóalapja, mely csak 1889-ben a török kormánynak 700,000 frt bevételt biztosított.

Az olajfa tenyésztése hajdan virágzott Kis-Ázsiában Amisus és Sinope között is a tengerparton, ahol ma nyoma sincs már, sőt emleget Strabo Sinada és Docimia között a félsziget belsejében 11 km. hosszú olajfa erdőt, amelynek ma csak hire van. Ma csupán a délibb fekvésű Samsun és Trebiszonda partvidékre szorítkozik a tenyésztése, valamint a nyugati és déli partokra, hol Lydia, Jonia, Karia termesztik, de csekély és silány eredménnyel, Cilicia partvidékén azonban már vadon is fölép.

A Libanon hegységnek első és legfontosabb jellemző fája az olajfa, mely ott is föltölti törzsének szeszélyes alakulásával. Ritkán látni egyenesen nőtt karsú törzset, majd mindenik lecsépt, villámolt hasagot; a régi fák odvasak, áttörtek, reczések, mint válami harangláb, alul hálommal áll körülöttök a föld, hogy görccsös gyökérzeteket elfodje, mely mintegy erőszakosan törekszik abból kibontakozni. Az ilyen fantasztikus alakú törzseken nem nyugszanak erős főtágak és azokból sarjadó karok, hanem egész sűrű galynyaláb, vékony sutnyókból, vesszőkből.

Ha a szem egy-egy olajfa ligetet áttekint, a minő Kura tartományban van Shueifat mellett százezerig számlálható törzsekből áll, olyan aljafas erdő képe áll előtte, amely falákon látszik nyugodni. Nincs tájképszerítő vonás benne; fakó, világos-szürkén fénylő lombozata a vidékre ernyedt, komor színt áraszt, azt hinné az ember, hogy sűrű porréteg lepte el a leveleit. És hogy az olajfával az ember kibéküljön, írja Fraas, annak művelődéstörténeti fontosságára kell gondolnia s az áldásra, melyet az arra a vidékre áraszt.

(Vége köv)

SZÍNHÁZ.

Az évvégi műsor nem volt föltöttebb érdekes. A Délibábok című új népszínmű nem nyerte meg a közönség tetszését, habár sikerülten került színre; ellenben a Kanári szigetek hercegnőjének második előadása határozott tetszésben részesült, mert jobb is volt az elsőnél. Sajátságos, hogy a mű legfinomabb szépségei majdnem elsiklának a közönség figyelméről, míg a kirívóbb részek azt mindjárt megragadják. A tábornoki kettőst, melynek érdeme nem a magában eléggé közönséges dallamában, hanem jól kidolgozott bevezetésében áll, ismételtették. Szintilyen ismétlésben részesült az angol kettős, amit különben a Lévy-testvérpár megnyerő jelenségének kell tulajdonítanunk.

Kellemes estét szerzett közönségünknek az egyfűst alatt színre került Szerelmi varázssítal és Huszárszerelm. Az előbb említett operettre vonatkozólag már a múlt évben is megírtuk volt, hogy helyesebben viselné a Varázssítal vagy: Bájital egyszerű címét. Németh (Péter), Lévy Margit (Rózi), Breznay (borbély), Markovics Margit (Margit), Tóth Elek (Lajos), Oláh (Brigitta) részint éneklőkkel, részint játékokkal: jó együttest adtak vele. Németh szépen énekelt, hanem legkevésbé se tudjuk, mi indíthatta arra, hogy a szín elé járuljon s az egyik szélső páholyban ülő hölgyeket pezsgővel kínálja meg! Megkímélhetne volna a zavartól, melyet hirtelen megjelenésével nekik okozott. A Huszárszerelm, ez fide magyar vigjáték mint mindig, úgy most mulattató volt. Vihary és Györe a két Barkost személyesítették, Markovics Margit ezúttal hangulatot tudott adni szerepének (Anna); a huszárszerelm jellemzését csipős humorral mondta el Mátray (Hüppig), Mérey (Hüppigné), M. Várhidy Róza (Sárika), Breznay (lelkész), Tóth Elek (Kálmán), Bagi (Pista), Bethleni (Berényi), Oláh (Zsuzsi) is egyenkint s együttesen mind oda hatottak, hogy a közönség szórakozzék és minél többet tapsoljon.

Kommen Jolán k. a. színiutódát végzett növendék vendégfőllépte alkalmából A dalovai nábob leánya és Csiky vigjátéka: A nagymama került színre. A vendég az elsőben Szentirmayndt, a másodikban Mártáth játsza. Itt a szó legszorosabb értelmében kezdővel van dolgunk, olyan kezdővel, aki mindent az iskolai törvény utasításai szerint tanult be. Nyilván tehetséget fedeztek fel benne, mert a mit tett, azt ügyesen tette. A színpadon könnyűden mozog, csinosan társalog, folyékonyan beszél. Jövő tanulmánya bizonyára megédeszi tehetségét arra, hogy a színi pályán haladást tegyen. A Dalovai nábob leánya ezúttal másodszor került színre ez évadban, a Nagymamát először láttuk. A czímszerep vívóját, Nagyndt nyílt jelenetben kitapsolták. Az előadás jó volt, a főbb szerepeket Györe (ezredes), Bagi (Ernő), Tóth Elek (Kálmán), Várhidy Róza (Piriska), Markovics Margit (intézet tulajdonosnő), Kövessy Ilona (Galambosné), Breznay (lelkész) játszták. Mátray (Tódorka) és Oláh (Szerafin) drasztikus alakításukkal megnevezték a közönséget. Kommen Jolán k. a. Mártha szerepében jóval szerencsésebb volt, mint Szentirmaynéban. Ki is hívták.

Műsor:

Vasárnap, január 2-án: Vereshajú. (Páratlan bérlet) Hétfőn, 3-án: Kaméliás hölgy. N. Rápolthy Katinka újonnan szerződött tag első fellépte. (Páros bérlet.) Kedden, 4-én: Czigány. Jubiláris díszelőadás Breznay Géza tiszteletére. (Bérletszám.) Szerdán, 5-én: Egy szegény ifjú története. N. Rápolthy Katinka újonnan szerződött tag második fellépte. (Páratlan bérlet.)

sítése opiummal vagy cocainnal. A szokásos iszákosnak kevésbé lesz ártalmas a kávé, mint a szeszes ital, de mindazonáltal az is csak káros hatású marad. A felnövekedő nemzedéknél azonban szemelőtt kellene tartanunk, hogy mindezen ingerlő szer a rendes táplálkozásból száműzessék, és megkísérteni a táplálkozásban változtatást eszközölni.

Ami a jelenleg használatban levő pótszereket illeti, melyek a bakkávéval ugyan olcsóbbá teszik, de azt sem izletesebbé, sem az egészségre előnyösebbé nem teszik, úgy gyógyszerpontból ezek is csak bajnak mondhatók, mely a szegényeket és gyengéket legkeményebben sújtja. Minthogy pedig ezen pótszerek már csak öröve kerülnek a kereskedelembe, többnyire hibázott utazatoknak és az egészségre ártalmas keverékeknek vannak kitéve.

Az egyedüli kávé-pótszerek, melyek az egészségre nézve ártalmasnak nem mondhatók, a gabonaművekből előállítottak; ezek előállítása újabb időben az árpanak pörkölése, vagy még inkább annak malatázása által eszközöltetik. Az árpa ugyanis a malatázás által olynemű változást szenved, hogy a benne lévő keményítő egy része dextrinné (keményítő cukorrá) változik, minek követke-

tében vízben olvadékonyabbá és könnyen emészthetővé lesz.

Mindezen készítmények azonban azon hátrányban szenvedtek, hogy a felöntésnek ize nagyon is lisztes, emélygős és üres, vagy keserű és fanyar volt, úgy, hogy magukban vagy bakkávéval keverve huzamosabb ideig nem élvezhetők, mi a mai napig létező összes úgynevezett malatákávékról mondható, melyek egyszerűen malatából vagy pörkölt árpbából állanak. Előhaladás e részben tehát nem történt.

Egészen másképpen áll a dolog az ismeretes Kathreiner-féle malata-kávéval, melynek előállítása által nyeretett először ezen nevet megérdemlő malata-kávé. Ebben nincsenek meg ezen hátrányok. Ennek előállításánál a legfontosabb körülmény abban áll, hogy egy új találmány által sikerült egyúttal a külön módon malatázott árpanak a kávé gyümölcséből készített kivonat hozzáadásával a bakkávé ízét és zamátját megadni.

Ezen Kathreiner-féle készítés általegy a maga nemében egészen összehasonlíthatatlan készítmény nyeretik, melyből örlés után oly leöntést kapunk, melynek ize a bakkávéval nagyon megközelíti, anélkül, hogy ennek egészségtelenes hátrányaival

birna. Ennek színe, szaga és ize a kísérletnél a bakkávéval annyira egyező, hogy tejjel keverve és kenyér hozzáadásával a különbség alig észlelhető.

Ennek előállítását kiferkészendő, már sok előkelő vegyész és gyógyszer, úgymint Pettenkofer, Ziemen, Virchow, Aubry, Mansfeld, Hofman orvos-tudorok a Kathreiner-féle készítményeket alapos elemzés alá vette. Mint utolsó, dr. Hueppe Nándor ismert gyógyszer Prágában, elemezte azokat. Az elemzés eredménye volt, mi itt főderkekkel bírhat, lényeg anyagokban vagy növényi fehérnye 9.31 % -tól egész 10.81 % -ig és kivonati anyagokban, tehát tápértékben 44.67 % -tól 55 % tartalomig. A készítmények továbbá más idegen és ártalmas alkotrészekről menteseknek bizonyultak.

Ennek következtében ezen malatákávé olvadékony fehérnye, zsír, kivonati anyagok, különösen keményítő-cukor tartalmánál fogva nagyon is figyelemre méltó tápszernek tekinthető, és eme sikerhez még annak ingerlő hatása is hozzájárul. Ennek ingerlő erősítő hatása a bakkávé ellenében már előre is érvényesül és utólagos tompító és bénító hatással nem bír. Mindenekelőtt nem bír semminemű káros hatással az emésztésre, úgy, hogy ezen készítmény, eltekintve az itt említett

előnyöktől, a minden körülmények között káros hatású bakkávé helyett mindenkinek, de különösen gyermekeknek, vérszegény leányoknak és gyenge idegzett asszonyoknak legjobban ajánlható.

Amennyiben azonban a bakkávénak sok évi megszokása a Kathreiner-féle malata-kávéra az átmenetelt megnehezíti, úgy az minden esetre a legjobb vegyítőszerek mondható, mert nagyobb mennyiségben vegyítve, saját jóízével a bakkávé izletesebbé teszi és annak az egészségre ártalmas hatását bizonyos tekintetben elenyésztí, miért is a Kathreiner-féle malata-kávé ezen tekintetben is a legjobban ajánlható. Továbbá a gyermek táplálkozásához megkívántató tej a Kathreiner-féle malata-kávéval vegyítve, igen kellemessé és izletessé válik.

Mindezek után a Kathreiner-féle malata-kávé a bakkávé minden tekintetben teljesen helyettesíti, az említett esetekben pedig a bakkávéhoz a legjobb keveréknek bizonyult, mi különösen népségünk munkás osztályára egészségügyi szempontból a legnagyobb fontossággal bír, melynél nemcsak az élvezeti, hanem a táplálkozási tényező is nagy szerepet játszik és nagy fontossággal bír.

Dr. B. H.